

2.3 ประเภทแหล่งน้ำขนาดเล็กขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ประเภทของแหล่งน้ำในมาตรฐานนี้จะให้ความสำคัญเรื่องแหล่งน้ำผิวดิน ในการนำน้ำจากแหล่งน้ำไปใช้เป็นประโยชน์ในกิจกรรมด้านต่างๆ โดยสามารถแบ่งประเภทของแหล่งน้ำออกเป็น 2 ประเภท คือ แหล่งน้ำที่เกิดจากธรรมชาติ และแหล่งน้ำที่เกิดจากการพัฒนาหรือการสร้างของมนุษย์

ปริมาณน้ำทำผิวดินตามธรรมชาติขึ้นอยู่กับฤดูกาล โดยจะมีน้ำมากในช่วงฤดูฝน และมีน้ำน้อยหรือแทบจะไม่มีเลยในช่วงฤดูแล้ง แต่ความต้องการใช้น้ำในกิจกรรมต่างๆ มีความต้องการทั้งปี มากบ้างน้อยบ้างตามฤดูกาล ดังนั้นในช่วงฤดูแล้งจึงมีปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำ และจำเป็นต้องมีการพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อเก็บกักน้ำช่วงที่มีมากเกินความต้องการในช่วงฤดูฝน ไว้สำรองใช้ในฤดูแล้ง

แหล่งน้ำที่เกิดจากธรรมชาติ คือ แหล่งน้ำที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น แม่น้ำ ทะเลสาบ บึงขนาดใหญ่ ลำธารสาธารณะ ห้วย หนอง คลอง บึง ซึ่งจะเป็นที่เก็บกักน้ำจากน้ำฝนที่ไหลหลากบนผิวดินผ่านแหล่งน้ำทางธรรมชาติ และไหลลงทะเลในที่สุด แหล่งน้ำที่เกิดจากธรรมชาติจึงเป็นแหล่งน้ำที่มีปริมาณน้ำมากน้อยผันแปรตามฤดูกาล และไม่สามารถควบคุมได้

แหล่งน้ำที่เกิดจากการสร้างของมนุษย์ คือ แหล่งน้ำที่ได้พัฒนาในรูปแบบต่างๆ เป็นแหล่งน้ำขนาดเล็ก เช่น สระเก็บน้ำ หรืออาคารปิดกั้นลำน้ำประเภทฝายทดน้ำ เป็นต้น แหล่งน้ำขนาดกลางและขนาดใหญ่ เช่น อ่างเก็บน้ำ เขื่อนทดน้ำ ประตูระบายน้ำที่สร้างปิดกั้นลำน้ำสายหลักต่างๆ ทั้งนี้เก็บกักน้ำไว้เพื่อใช้ประโยชน์ตามความต้องการ

มาตรฐานการก่อสร้าง บูรณะ และการบำรุงรักษาแหล่งน้ำ

อย่างไรก็ตาม แหล่งน้ำที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานนี้ ได้แก่ แหล่งน้ำขนาดเล็ก ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการได้เอง ทั้งแหล่งน้ำที่ได้รับการถ่ายโอนจากส่วนราชการต่างๆ และแหล่งน้ำที่พัฒนาโดยท้องถิ่นเอง แหล่งน้ำดังกล่าวจะมีงบประมาณค่าลงทุนก่อสร้างไม่มากในการพัฒนาและจัดการจะใช้หลักวิชาการไม่สูง ดังนั้นมาตรฐานเล่มนี้จึงครอบคลุมเฉพาะการพัฒนา บูรณะ และบำรุงรักษาแหล่งน้ำขนาดเล็ก ประกอบด้วย สระเก็บน้ำ การขุดลอกหนองน้ำ บึงธรรมชาติ และฝายขนาดเล็ก